t'Arminiaens Testament.

t'Arminiaens Testament/ ende inventaris van de nagelaten Meubelen/ om te behandighen die het van rechts toe comt.

A. Is het Misverstant daer al de rest uyt volght.
B. Syn eenighe kleyne afgheballen en verdolde Heyligheden maer meest te recht ghevisiten
C. Is Campen gelijck sy daer de Leeraers der Stadt uyt leyden ende sterck Placcaet teghen de ware Religie afgelesen.
D. Is Alckmaer daer die Gueskens buyten noch binnen mochten preken/ ende haer naer gherospen sieck/en Sant guessen.
E. Is Hoorn daermen de Poorten voor zijn Excellentie Soldaten sloot om haer buyten te houden.
F. Is Schoonhoven daermen de Veeraers een Ton biers schenckte die het Huys helpen Fasseeren/daer die van de Religie preken.
G. Is Gouda daermen de Leeraers ter Poorten uyt stiet die naer Voetius Catechismus niet leeren willen.
H. Is Rotterdam daer weynigmen het Gheslacht voor het Stadthuys ende op de Vesten/ en nageide die Schuyt toe/ daer die van de Religie preken.
I. Is Harlem daermen Schuyten en Schepen besoeckt of daer niemant in en was die haer Auctoriteyt willen nemen ende de Waertgelders staen in een Kop onder het Schavot.
K. Is Leyden daer een Hoy-wagen last met ende een Schans wasser te sien met verwonderen.
L. Is die manier van den nieuwen Eedt die de Waertgelders ende andere ghedaen hebben.
M. Is hoe sy die Burgers uyt bannen/ende hoe korts daer naer verandert dat sy haer Wapens neder moesten leggen in presentie van allen die lyguers.
N. Hier werden de Wepffelaers ghesyst.
O. Is t'Hoochvorthoven vervolt onser Nederlanden.
P. Syn die seven ghemuerde Provincien haer weder tot eenicheyt begeven ende haere Schilden een samenderhandt aen den Oranjen snoer gehangen t'welck den Leeu vast houd de rest volgt in uptnemende dicht.

COmt hier die d'Eenicheyt zijt gunstich/en ghesinnet/
Die haere welvaert wenscht/bevoordert/en beminnet/
Siet watter is gheschiet in Jaeren ses of acht/
En stelt voor al deegs dact doch eenwich in ghedacht:
Een Pirampde myen ghemeenelijck siet richten
Om daden daer gheschiet/d'aenschouwer toe te lichten/
Tot sulcken eynde dan is desen oock ghestelt/
Wat koddich van satsoen: want vreemt is datse melt/
De Fama blaest het lof de heele werrelt over
Van dese daden schotsch/doch na my dunckt wat pover:
Want een Basuyne sy maer sieket voor de mont/
Een teycken dat het lof heeft geen te goeden gront.
De voorspoet en't gheluck/t'Welvaeren van ons Landt
Gheheel onder de voet/en treenemael in't zant.
Hoe sullen wy nu best dit werckstuck wat verteeren:
Voor al en moghen wy tot tierstel niet ontbeeren
Haer Nieuw'be-eede volck/dat nu heel is vermoept/
En met der Staten last gheklectent en gheboept:
Dit volckstuck wert beset soo wijsselyck en aerdich
Door den Oranjen Prins/en onse Staten baerdich
Tot Utrecht inde Stadt/(ghelooft sy onsen God/)
Die dese uptcomst gaf so totter boosen spot/
Haer opgang scheen so groot/'tkon tot geen dalen comen:
Want dese waeren door de Liogrus aenghenomen/
Die maeckten een verbont te samen vast en stijf/
Wie hier van oorsaeck was/ick aen Godts seggen blijf.
't Was sat over al/de saeck liep effen henen/
Dout mont toe/Oude Geus/en maect ons hier geen stenen
Noch bang-sien/maer u eedt verandert naer ons wil/
Of leght u deghen af/ontschuttert/ hout u stil/
Soo was de goe Ghemeent belast/bepaelt/bedwonghen/
En d'oude Patriot gheacht als oft een ionghen
Dees knoopers buyten 'espoor geheel den wagen menden:
Elck was zijn eyghen voocht/ghen generael men kenden.
Al quam de Godes dienst soo nau niet over een/
'Twas ic ben t'mijnen voocht/hout ghy u thuys te vreen.
Somma/de saecke was int endt soo veer ghekomen/
Datmen nau raet en wist/dies werden vande vromen
Een Synood Nationael beraemt/en voorghestelt/
Doch door den nieuwen hoop we'erhouden met ghewelt/
Dies wy haer misverstant opt hoochste hier gaen stellen/
Een weynich lager noch/twee van haer speelgesellen/
Te weten/ Licht-verley/en Laster-leugen quaet/
Want dese dienen hier oock noodich tot cieraet:
Elck van haer is versien met wonderlicke pinlen/
Deen heeft de wapens van de afgedanckte Sullen/
En dander heeft zijn werck oock statich an een snoer/
Daer meed hy menich brocht door misverstand in roer/
Nugaet eens voort besien wat dese steenen melden/
Die toonen u het doen van dese nieuwe helden/
Dus let van steen tot steen wel neerstich op het stick/
Verwondert sult ghy zijn van al dit vreemt geblick.
Of u ghesicht te swack viel om al dese grillen/
Opt nauste te besien/neemt Kristalsnen Brillen,
Sy zijn hier by der handt/en stelt se op u Neus,
Besiet dan of dit lijckt na twoort: Vive le Geus:
Op deerste steen gemaelt(als t'grootste stuck van allen)
Het Sticht is/en de Stad van Utrecht met haer wallen/
En daer in uptgebeelt haer wonderlick bedrijf:
Tuyt bannen van de Man/en dzoefheyt van zijn wijf/
Taemmen van de nieuw War-gelderschse Soldaten/
De nieuw beswalckten Eedt/t'aflesen der Placcaten/
Maer int verschiet/retour van dese daden//al
Want onsen Prins haer dwingt tot haer versmaden//val
De nieuwe solers daer t'gheweer doet nederlegghen/
Niemant van al de maets doest hier yet teghen seggghen:
De Wet verandert hy na goeden rijpen raet/
En stelt soo weer het Landt in zijnen ouden staet.
De Leytse blaeuwe Steen hier volgens is gestelt/
Die ons op anderwijs hier breeder wert vertelt.
Tot Haerlem dese schrick was oock om thart geslagen
De Groote/want sy metgheneen misnoegen sagen
Der vroome Burgherp/dies onder haer schavot

Een hou van spoorten dicht vast maeckten voor haer rot/
Haer poorten vast beset voor thaestich overvallen
Der ghener die int minst haer niet en socht met allen.
Oock Schip en Schupten men daer neerstich most besien/
Eer mense binnen liet/ soo woelden dese lie'en.
De Rotterdamsche Schuer beset wert met soldaten/
En toeghespyckert vast/ jae Schielantsche-plackaten
Werden gheroepen upt/en rontom aengheleeft
Teghen die met in t'in dan Godt te dienen heeft.
Men most (nae haer ghebodt) int minste niet vergaren
Daermen Gods heyl'ge woort na waerheyt ginc verclaré
Hier teghen was t'Placcaet soo bondich inghestelt/
Dat alles was verbeurt daer sulcx werdt vertelt/
Ter-Gou/het fondament van dese nieuwe leere
Ghedruckt heeft in een Boeck/ick twiffel oft haer eere
Int minst vergrooten can/doch geef myn oordeel cleyn/
Haer nieuwe Christyckslup op die Wissen t'Vonnis reyn.
De licht-verleyde zijn tot Schoonhoven beschoncken
Van d'Overheyt verkeert/en s'hebben ingedroncken
Een goede tonne Biers/om af te breken t'Huys
Daer Godes goe Ghemeent Godt dienden onder t'cruys
Men sloot de Poorte toe/men socht in Schip en Schupte
Men hielt soo sterckten watht om een te houden bupten/
Niet een/maer Staten macht/dit bleeck tot Hoorens best/
Als t'Volck quam voor de Poort ghesloten bleef de Vest.
Godt Alleckmaer/als eerst/verlost heeft en gheseghent
Teghen het Spaens beleg/daer voor het oock beseghent
Godt met ondanckbaerheyt: en eerst des Heeren woort
Als Leeuwe cloeck bevecht/en stoutelick verstoort/
De stick-geus mochter nau met vreen de straet gebruyckte
Dise eertyts won de Stadt most nu weer onder duycken/
Die eertyts goet en bloet/daer stelden voor te weer/
Wacht nu met vre'en tgehoor niet hebben van Gods leer.
Dat Kampen hier oock is ghevoecht op dese steenen
As velen wel beken: want alsoo wel als eenen
Het hier oock dient ghestelt door zijne daden ryck/
Int Bannen en int doen den and'ren seer ghelyck.
Om komen tot beslupt van dese ghehoopte gilden
Outbreeckter noch een steen geladen met de schilden
Der Steden/die int spel niet sonders deden/dan
De goe'en te vallen af/en quae en te hanghen an.
Dit is noch maer een deel van haer Romeynsche daden/
De plaets viel my te kleyn om meerder op te laden/
Doch spreckt de Borghers eens van dese steden an
Die sullen vry wat meer u openbaeren dan/
Hoe men de lieden dwong (die tnieu niet wilde sweeren)
Tot maent-gelt hoch en swaer/ja diet niet mocht ontbeeren
En sellef presenteert te waken voor de Stadt
Daer haeltmen dan tot pant 't gheen daermen sin toe hadt
Als dan den Burgher hem verlaeghden voor den Rechter/
Soo most hy uyt de Stadt/en hebbent noch wat slechter:
Al ging syn huys-vrou swaer en op het uytersts groot/
Een uyt hy blyven niet mocht in haer barens noot:
Maer nu (Godt zy ghelooft) haer glas is uyt gheloopen.
'Tschijnt yder heeft syn beurt/nu moeten sy bekoopen/
Nu sitten weer vereendt onse vyze Ne'erlanden/
Omsingelt met de Oranjen snoer tot syyt onser vyanden.
Nu werden uytghesift de quaden/en benomen
Haer eyghen heerschappy/en weder om de vromen
(Tot d'alghemene ne rust) ghestelt als man te roer/
De handt des heeren houdt hier toe het Zeve-Snoer/
Der Staten arrem schupft/en stelt de Prins aen trecken/
Ja sullen t'saemen soo dees nieuw verwaende Gecken/
Dat vast den eenen voor d'uyppt sober door de mandt/
En d'ander eereloos balt neder in het zandt:
Nu is het landt bewaert/ beset syn onse muren/
De toorns wel versien met Leeuwen vreemt van kueren.
D'een heeft de pylen vast/ en d'ander heeft den Hoet
Des vrydoms op een Speer/ en beyde wel gheinoet.
Oock hebben wy tot wacht de Wackerheyt ghestade/
De Tyt verduyst ons leedt/ en Godt toont nu genade/
De Leeuw bewaert de knoop van den Oranjen bandt/
Met reetschap wel versien/ vast teghen den Vyandt/
Nu syn de goe'en ghyplacht niet langher met de quaden/
Nu staen de vromen vast/ bevryd voor schandt en schaden/
Nu zijnse eenemael verseckert in haer staet/
Nu vreesmen geen ghespreck met vyandt van verraet:
Maer zijn ghenust in als/ dies o ghy Eens-ghesinde/
Waeckt dat ghen Waggel-muts u pylen we'er ontbinde!
Maer suyvert stredts u landt/ghelyck ghy nu begint/
Van die d'oneenicheyt voor goede Eendracht mint/
Denct altijts op u woort: eendracht heeft macht, o Staten!
O mueren van ons Landt/ op wien wy ons verlaten
(Naest Godt) dat wy u Volck/en ghy ons Hoeders syt/
En ons oock als u selfs van Tweedracht doch bevryt:
Want welvaert vant gemeen doet oock u staet wel varen/
Ghen lasten vallen swaer/ ghen lasten ons beswaren
Wanneer u goede trou/en voorstant aen ons blyckt/
Ons herte dan int minst voor ghen gherucht beswyckt:
Want d'Eendracht can te saem ons herten soo verbinden/
Daer come wat het wil ten sal ons niet verstinden/
Want Godt (die Vader is van d'heylighe Eendracht)
Die heeft het alles in/ja alles in syn macht.
Wat staen hier vreemde om dit wonder aë te schouwen/
Vant Oosten en vant West/ so mannen als oock vrouwen/
Vant Zuyden en vant Noordt des comen om te sien
Dit seltsame ghedzocht van dees ghesifte lie'en
Sy seggen nu adieu en bluchten in haer hollen
Tot de Heer met de sickel op syn Oogst wagë comt rollen.

FINIS.

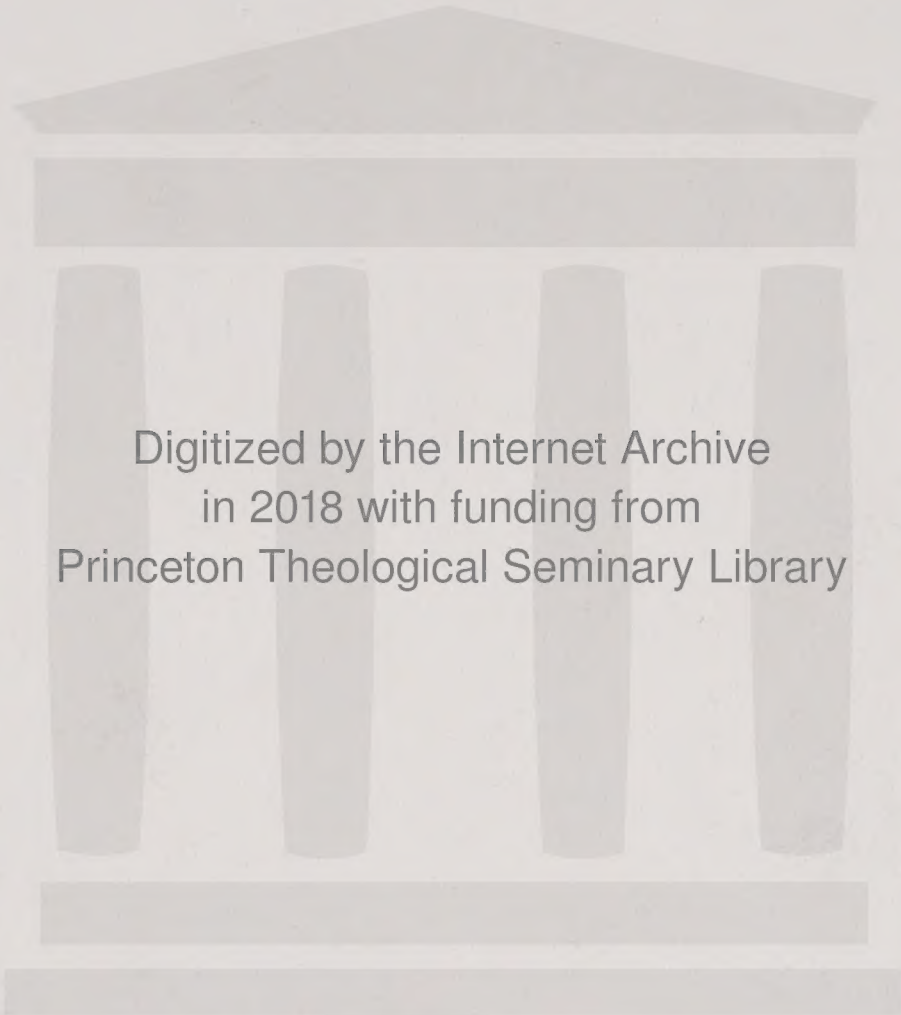
Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Princeton Theological Seminary Library
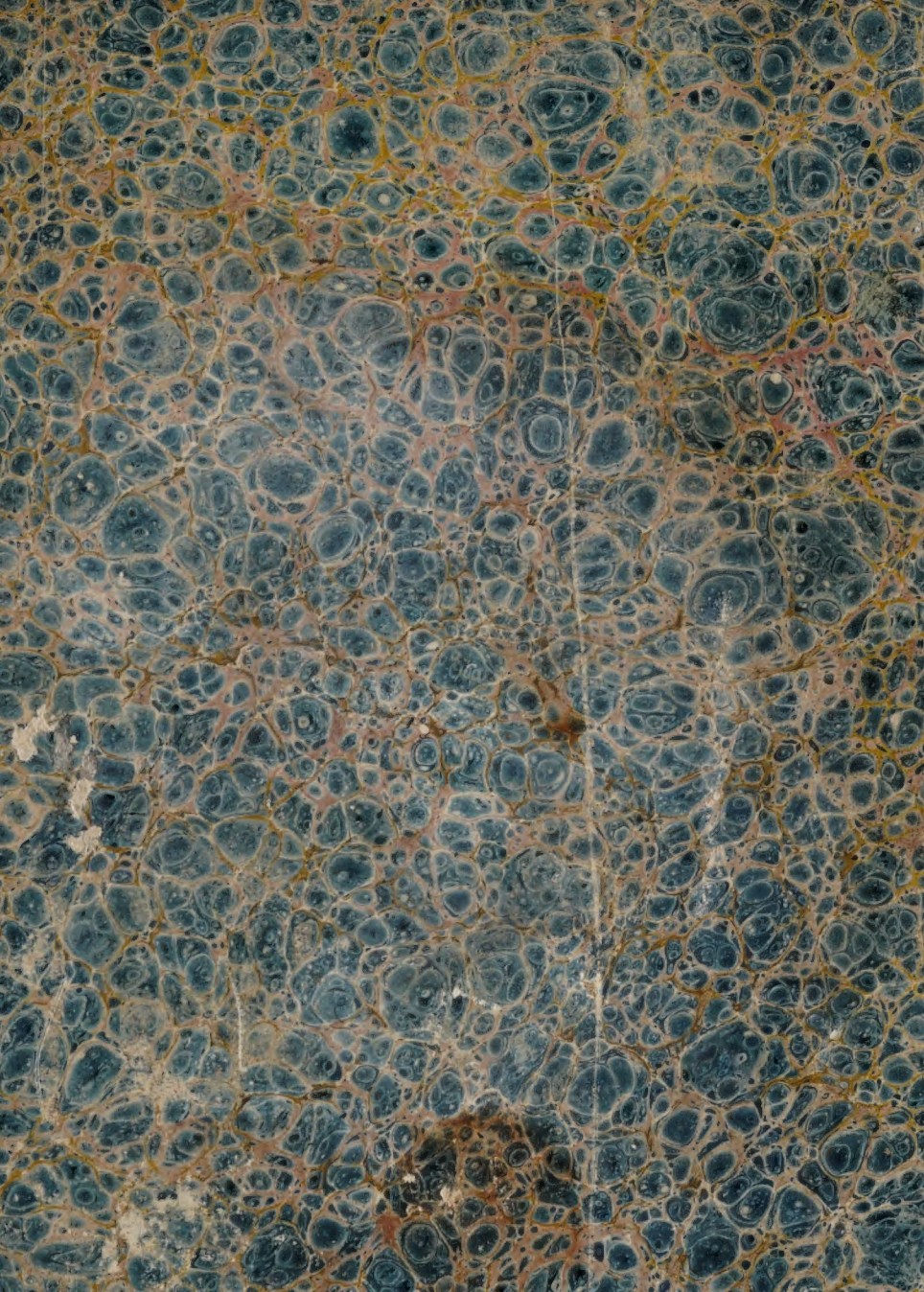
https://archive.org/details/tarminiaenstesta00unse